

Stockholm den 8 januari 2018

R-2017/1946

Till Miljö- och energidepartementet

M2017/02561/Ee

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 24 oktober 2017 beretts tillfälle att avge yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport Nya regler för elnätsföretagen inför perioden 2020-2023 (Ei R2017:07).

Sammanfattning

Advokatsamfundet anser att ett antal aspekter behöver genomlysas ytterligare. Det gäller främst frågor om effektivitet genom rättssäkerhet och förutsebarhet. Advokatsamfundet vill i övrigt särskilt framhålla följande.

Allmänna synpunkter

Förslaget gäller en förändring av den reglerade marknaden för överföring av el. Reglering av monopolmarknader är av mycket stor betydelse för ett stort antal kunder, liksom för de bolag som är aktiva inom denna marknad. Marknaden för överföring av el utgör inget undantag.

Det Elmarknadsinspektionen (Ei) tycks sträva efter i sitt förslag är en reglering av marknaden för överföring av el där lönsamheten för elnätsbolagen inte står i motsatsställning till kundernas intresse av leveranssäkerhet, leveranskvalitet och rimliga priser på de tjänster som tillhandahålls. Om förslaget möjliggör att dessa parter olika intressen kan förmås sammanfalla eller samverka, anser Advokatsamfundet att Ei:s förslag möjliggör en effektiv reglering av marknaden för överföring av el. Detta är även en skyldighet som står i överensstämmelse med artikel 36 i direktiv 2009/72/EG, där det

framgår att tillsynsmyndighetens allmänna mål är att skapa lämpliga villkor för att elnäten ska fungera effektivt och tillförlitligt med beaktande av de långsiktiga målen.

Författningsreglerad avkastning

Av 5 kap. 6 § ellagen framgår att vid beräkning av intäktsramens storlek får elnätsföretagen ta ut en rimlig avkastning (kalkylränta) på det kapital som krävs för att driva verksamheten. Ei anser att ytterligare regler för hur avkastningen ska beräknas bör fastställas i förordning. Advokatsamfundet noterar att Ei i dag förefaller ha det mandat som krävs att fastställa eller godkänna åtminstone de metoder som används för att beräkna överförings- och distributionstariffer enligt 5 kap. 9 § tredje stycket ellagen. Som Advokatsamfundet förstår Ei:s förslag är avsikten även i fortsättningen att Ei ska få fastställa eller godkänna beräkningen av överförings- och distributionsavgifter, vilket förefaller överensstämma med en EU-konform tolkning av artikel 37.1 i direktiv 2009/72/EG.

Advokatsamfundet noterar samtidigt att det genom bland annat rättspraxis från EU-domstolen finns utrymme för tolkningen att de regler för beräkning av kalkylränta, som Ei menar bör fastställas i förordning, i själva verket bör fastställas av Ei själv (jfr bland annat EU-domstolens avgörande i mål C-474/08). Advokatsamfundet anser att det finns anledning att närmare utreda frågan inom ramen för den fortsatta beredningen.

Regleringsosäkerhet

Ei föreslår att avkastningen ska spegla de aktuella förhållandena på kapitalmarknaden justerat till den risknivå som svenska elnätsföretag har och att kalkylräntan bättre kan följa marknadsräntan om den ändras i enlighet med tillsynsperiodens längd. Ei har även pekat på att man ser en utveckling som går från en regleringsmodell baserad på fiktiva nät till att ökad hänsyn tas till verkligheten och att förändring av regleringen ska ske succesivt.

Advokatsamfundet anser allmänt sett att de grundläggande reglerna gällande avkastning bör vara långsiktiga och över tid ändras i en så liten omfattning som möjligt. Det är av betydelse att det går att förlita sig på att regleringen inte löpande ändras.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

Advokatsamfundet ifrågasätter borttagandet av möjligheten till omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden. Dagens reglering medger bland annat att nätföretagen kan ansöka om överprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen med hänvisning till att intäktsramen för ett annat nätföretag har ändrats avseende en principiell fråga som har generell tillämpning. Ei anser att denna möjlighet helt ska tas bort, eftersom det åligger nätföretagen att bevaka sina intressen genom att överklaga beslutet om intäktsram till domstol. Advokatsamfundet konstaterar att syftet med att införa möjligheten till omprövning var just att undvika att beslut skulle behöva överklagas till domstol. Mot denna bakgrund bedömer Advokatsamfundet att frågan bör övervägas ytterligare.

Sanktionsavgift

I rapporten föreslås att det nuvarande systemet med överdebiteringstillägg, vid överskridande av intäktsramen med fem procent som indirekt tillfaller kunderna, ska ersättas med en sanktionsavgift som tillfaller staten vid överskridande av intäktsramen med två procent. Beslut om sanktionsavgift föreslås meddelas av Ei. Detta beslut får överklagas till domstol. Den föreslagna avgiften har flera likheter med andra sanktionsavgifter, som exempelvis konkurrens- och upphandlingsskadeavgifter. I dessa ärenden har tillsynsmyndigheten endast befogenhet att föra talan i allmän förvaltningsdomstol om utdömande av sådana avgifter. Advokatsamfundet anser därför att den föreslagna regeln bör utredas närmare och förslagen i denna del förtydligas.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg